

**rijksuniversiteit
groningen**

**faculteit gedrags- en
maatschappijwetenschappen**

**De Invloed van Alcohol Expectancies op Victim Blaming bij Slachtoffers van Seksueel
Grensoverschrijdend Gedrag**

S.H. Koopman

Studentnummer: s4310845

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Supervisor: dr. Coby Gerlsma

Tweede beoordelaar: dr. Pierre Cavalini

In samenwerking met: B. Leisink, R.L.M. Noordkamp, F.A. Russchen, J.A. Peeters en

J. Boerma.

Datum: 4 juli 2023

Disclaimer

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen. Neem dan contact op met de genoemde begeleider.

The Influence of Alcohol Expectancies on Victim Blaming for Victims of Sexual Misconduct

Abstract

Sexual misconduct is unfortunately something that is prevalent everywhere. For victims, recognition is crucial in the process of coping with a traumatic experience as such. A lack of recognition can have negative consequences such as failure to report the incident, secondary victimization and victim blaming. The victim precipitation model shows that numerous variables can play a role in the extent to which people recognize the victim. Alcohol expectancies, beliefs about behaviours when alcohol is involved, are an example of such variables. In this study, consisting of students aged 18-28 (N=50), it is examined whether alcohol expectancies play a role in the level of victim blaming expressed through a recognition score. To investigate this, questionnaires regarding alcohol expectancies and recognition were used. Participants were presented with either the "ideal" vignette, in which the victim consumed a moderate amount of alcohol, or the "alcohol" vignette, in which more alcohol was consumed. The median was used as the cutoff score to differentiate between low and high alcohol expectancies. A univariate 2 x 2 ANOVA was conducted to test whether the vignette or alcohol expectancies score had an impact on the recognition score. The results indicated that there was no significant effect of the assigned vignette or the score of alcohol expectancies on the level of recognition. The interaction between the vignette and alcohol expectancies was also not significant. Despite these findings, there is sufficient reason to further explore the role of alcohol expectancies in recognition. Theoretical and practical implications are discussed.

Keywords: sexual misconduct, victim precipitation model, victim blaming, recognition, alcohol expectancies

Samenvatting

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is helaas iets dat alomtegenwoordig is. Voor slachtoffers is erkenning cruciaal in het verwerkingsproces van een nare ervaring. Een gebrek hieraan kan negatieve consequenties hebben als het niet melden van het voorval, secundaire victimisatie en victim blaming. Het victim precipitation model laat zien dat er veel variabelen een rol kunnen spelen in de mate waarin mensen erkenning hebben voor het slachtoffer. Alcohol expectancies, overtuigingen van gedragingen wanneer er alcohol in het spel is, zijn hier een voorbeeld van. In dit onderzoek, bestaande uit studenten in de leeftijdsgroep 18-28 (N=50), wordt gekeken of alcohol expectancies een rol spelen in de mate van victim blaming, dat geuit wordt door middel van een erkenningscore. Hiervoor zijn vragenlijsten omtrent alcohol expectancies en erkenning gebruikt. Respondenten kregen ofwel het oorspronkelijke ‘matig alcohol’ vignet, waarin het slachtoffer gematigd alcohol heeft gebruikt of het ‘veel alcohol’ vignet waarin meer alcohol genuttigd is. Om onderscheid te maken tussen lage en hoge alcohol expectancies is de mediaan gebruikt als cutoff-score. Om te testen of het vignet of de score op alcohol expectancies invloed heeft op de erkenningscore is gebruik gemaakt van een univariate 2 x 2 ANOVA. Deze hebben uitgewezen dat er geen significant effect is tussen het verkregen vignet en de score van alcohol expectancies op de mate van erkenning. Ook de interactie tussen het vignet en alcohol expectancies is niet significant. Ondanks deze bevindingen is er genoeg reden om de rol van alcohol expectancies op erkenning verder uit te zoeken. Theoretische en praktische implicaties worden besproken.

Keywords: seksueel grensoverschrijdend gedrag, victim precipitation model, victim blaming, erkenning, alcohol expectancies

De Invloed van Alcohol Expectancies op Victim Blaming bij Slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag

Ongewenste betasting, opmerkingen die iemand tot object degraderen, het morele onvermogen om iemands maximum te respecteren; voorbeelden van uitingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag die bij schering en inslag voorkomen in het Nederlandse uitgaansleven. Uit cijfers van de Prevalentiemonitor Huiselijk geweld en Seksueel grensoverschrijdend gedrag blijkt dat bijna een derde van de 18- tot 24-jarige Nederlanders in het kalenderjaar 2021 slachtoffer is geweest van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Akkermans et al., 2022). Deze grote groep mensen die blootgesteld is aan dit gedrag, kan dit als dermate negatief hebben ervaren dat het langdurige en grootschalige gevolgen heeft op bijvoorbeeld seksueel, psychisch en relationeel vlak. Bijna de helft van de volwassen mannen geeft aan problemen te ervaren als gevolg van seksueel grensoverschrijdend gedrag en bij volwassen vrouwen is dit zelfs meer dan de helft (De Graaf & Wijsen, 2017). Dit roept de vraag op welke factoren een rol kunnen spelen in het uitmonden in een ervaring met significant negatieve effecten en of er wellicht factoren zijn die deze ervaring kunnen verminderen.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een term die breed geïnterpreteerd wordt. De definitie omvat alle vormen van seksueel gedrag waarvoor geen toestemming is gegeven door de ander (Rutgers, 2021). Binnen dit begrip wordt er ook onderscheid gemaakt tussen aanranding en verkrachting. Eerstgenoemde betreft handelingen zonder seksueel binnendringen (Openbaar Ministerie). In dit onderzoek betreft de casus van seksueel grensoverschrijdend gedrag een vorm van aanranding, gezien het feit dat het lichaam van het slachtoffer niet wordt binnengedrongen.

Of iemand zich als slachtoffer identificeert na een grensoverschrijdend voorval, hangt af van een scala aan factoren. De beleefde ernst van de situatie wordt bijvoorbeeld beïnvloed door de (on)voorspelbaarheid van de gebeurtenis en de mate waarin het gevoel van (on)veiligheid is aangetast (Wijers & De Boer, 2010). Ook lijken seksueel grensoverschrijdende gebeurtenissen een grotere impact te hebben als ze binnen de persoonlijke levenssfeer plaatsvinden (Lamet & Wittebrood, 2009).

Naast een greep uit de ogenschijnlijk universele factoren is het belangrijk om ook oog te hebben voor de verschillen tussen individuen omtrent de ervaring van een seksueel grensoverschrijdend voorval. Een slachtoffer is namelijk geen objectief fenomeen (Christie, 1986). Een mens verschilt in de manier waarop hij/zij een bepaalde gebeurtenis ervaart, wat inherent is aan het feit dat mensen niet op een eenduidige manier een mening vormen over hetgeen hen is overkomen. Waar het ene slachtoffer zich geïdentificeerd voelt, geldt dit voor een ander mogelijk niet (Baayen & Franssen, 2018).

Erkenning

Als iemand zichzelf als slachtoffer identificeert, is er een aantal behoeften van slachtoffers na het incident. Een van de belangrijkste behoeften is erkenning. Erkenning van het slachtoffer houdt in dat het slachtoffer gehoord wordt. Dit impliceert dat het verhaal over het seksueel grensoverschrijdende voorval waarheidsgetrouw kan worden verteld en ontvangen (Bosma, 2020). Erkenning omvat erkenning door de wederpartij, de buitenwereld inclusief de eigen sociale omgeving en erkenning door het ontvangen van financiële compensatie (Akkermans, 2016).

De mate van erkenning voor een slachtoffer wordt beïnvloed door de kennis die er beschikbaar is over het slachtoffer. Mensen zijn geneigd een slachtoffer eerder te herkennen en daarmee te erkennen als het voldoet aan een aantal criteria dat een stereotype vormt, waaronder een zwakke gesteldheid van het slachtoffer en een oude of juist zeer jonge leeftijd van het slachtoffer. Ook het feit dat het slachtoffer niks te verwijten valt dat hij/zij op de locatie waar het plaatsvond was, draagt bij aan de mate van erkenning (Christie, 1986).

Tegelijkertijd kan een lage mate van erkenning een negatieve bijdrage leveren aan de ervaring van het slachtofferschap. In de relatie met seksueel grensoverschrijdend gedrag kan een gebrek aan te verwachten erkenning ertoe leiden dat het voorval niet gemeld wordt (Elbers & Beck, 2020). Deze lage verwachting kan komen doordat de focus in het strafrechtssysteem ligt op het straffen van de dader, waardoor er minder oog is voor de behoeften van slachtoffers. Op internationale schaal blijkt

dat slechts drie op de tien gevallen van seksuele geweldszaken strafrechtelijk worden vervolgd en dat één op de tien vervolgingen leidt tot een veroordeling van de dader (Daly & Bouhours, 2010).

Effect op aangiftebereidheid

Het bovenstaande voorbeeld kan ervoor zorgen dat er bepaalde overtuigingen worden gevormd bij slachtoffers die ertoe leiden of er wel of geen aangifte wordt gedaan. Als slachtoffers lucht krijgen van dit soort statistieken, kan dit hun verwachtingspatroon aangaande de effecten van een aangifte beïnvloeden. Bij onderzoek naar aangiften bij diefstal is duidelijk geworden dat een negatieve attitude over de efficiëntie van het rechtssysteem een prominente reden is om geen aangifte te doen (Schwind & Zwenger, 1992). Dit fenomeen staat bekend als het zogeheten *dark number*. Het zou plausibel zijn dat een soortgelijk proces optreedt bij de besluitvorming omtrent het doen van aangifte na seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Secundaire victimisatie

Een ander veelvoorkomend gevolg van een tekort aan erkenning is secundaire victimisatie. De definitie van dit begrip loopt uiteen, maar een element dat in iedere definitie terugkeert is dat het slachtoffer opnieuw slachtoffer wordt. Met name de aangewezen aanleiding tot dit hernieuwde slachtofferschap verschilt per uitleg van secundaire victimisatie. Instituties en personen die betrokken zijn bij het justitiële aspect, de procedure op zichzelf, negatieve reacties vanuit sociale kringen en de maatschappij worden genoemd als veroorzaker van secundaire victimisatie (Wijers & De Boer, 2010). Secundaire victimisatie verschilt van herhaaldelijk slachtofferschap, omdat laatstgenoemde inhoudt dat een slachtoffer opnieuw slachtoffer wordt van een door een dader gepleegd delict. Secundaire victimisatie is hernieuwd slachtofferschap door een procedure gerelateerd aan het, in de context van dit onderzoek, seksueel grensoverschrijdende voorval (Lünnemann & Mein, 2014).

Het eerdergenoemde, belangrijke aspect van erkenning is dat het verhaal van het slachtoffer als waar wordt ontvangen. Bij seksueel geweld komt het voor dat er getwijfeld wordt aan de geloofwaardigheid van het slachtoffer (Stewart et al., 1996). In dergelijke gevallen wordt er niet

zozeer getwijfeld of het vertelde verhaal plaats heeft gevonden, maar wel of hetgeen dat plaatsvond ook (volledig) onvrijwillig gebeurde.

Victim blaming

Een uiting van secundaire victimisatie die gerelateerd is seksueel grensoverschrijdend gedrag is *victim blaming*. Dit houdt in dat slachtoffers zelf (gedeeltelijk) verantwoordelijk worden gehouden voor het seksuele geweld dat hen is overkomen (Van der Aa & Okur, 2011). Mensen schatten zichzelf bovengemiddeld hoog in als het gaat om het volgen van descriptieve normen wat betreft slachtoffers en dat ze meer immuun zijn voor perverse normen (Alves & Correia, 2013). Dit wil zeggen dat mensen denken dat ze zelf beter dan de mensen om hen heen kunnen inschatten wanneer het rechtvaardig is om bepaalde oordelen te vellen over een voorval waar normen bij komen kijken. De immuniteit voor perverse normen houdt in dat mensen denken dat ze zelf minder snel dingen te normaliseren die afwijkend zijn van de norm. Onwetendheid door bovenstaande, psychologische processen werpt *victim blaming*, dat met deze aanleidingen als onbewust afweermechanisme kan worden gezien, in de schoot. Dit mechanisme kan secundaire victimisatie als gevolg hebben (Malsch et al., 2015).

Victim precipitation

Victim blaming is geen binair begrip waarvan wel of geen sprake is. Het kent vele gradaties aangaande de mate waarin het slachtoffer verantwoordelijk wordt gehouden voor hetgeen dat hem of haar is overkomen. Binnen disciplines als criminologie en sociologie wordt er gesproken over het zogeheten *victim precipitation model*. Binnen dit model wordt gesteld dat er karakteristieken en gedragingen/keuzes zijn van het slachtoffer die mogelijk bijdragen aan het selectieproces van een dader om een slachtoffer uit te kiezen (North & Smith, 2018). Denk hierbij aan keuzes als alleen door het park lopen als het donker is. Uit onderzoek naar de rol van kleding is naar voren gekomen dat vrouwelijke geweldsslachtoffers die zich provocerend kleden in hogere mate verantwoordelijk worden gehouden voor hetgeen dat hen is overkomen (Lewis & Johnson, 1989). Een recenter onderzoek borduurt voort op de evolutionaire kennis over de seksueel gerelateerde effecten van de kleur rood.

Ondanks het feit dat al geruime tijd bekend is dat de kleur rood geassocieerd wordt met seksuele ontvankelijkheid, heeft onderzoek uitgewezen dat slachtoffers van seksueel geweld in een hogere mate verantwoordelijk worden gehouden voor het voorval als het slachtoffer rode kleding aanhad (Brown et al., 2022). Dit onderschrijft dat victim precipitation vele voorbeelden kent en dat ondanks het feit dat dit soort gedragingen, die natuurlijk geen vrijbrief geven aan de dader, wel invloed hebben op de houdingen van beoordelaars tegenover het slachtofferschap.

Rol van alcohol

Een factor die zeer relevant is voor grensoverschrijdend gedrag is het gebruik van verdovende middelen. Bijna een derde van de mensen die seksueel geweld heeft meegemaakt, gaf aan dat alcohol of drugs een rol speelde bij het slachtoffer en/of de dader (De Graaf & Wijsen, 2017). Een groot uitgaansonderzoek van het Trimbos-instituut heeft uitgewezen dat alcohol vaker een rol speelt bij agressief gedrag dan drugsgebruik (Goossens et al., 2013). Onder alle factoren die een rol spelen bij seksueel geweld is het gebruik van alcohol één van de meest constante (Pumphrey-Gordon & Gross, 2007).

Naast het feit dat alcohol seksueel grensoverschrijdend gedrag kan stimuleren, beïnvloedt de rol van alcohol ook de percepties van seksueel geweld en hiermee ook de houding van mensen aangaande de mate van verantwoordelijkheid die een slachtoffer heeft voor hetgeen dat hem of haar is overkomen, ofwel victim blame-attributies (Rueff, 2018). Slachtoffers van seksueel geweld worden harder geëvalueerd en daders worden minder hard veroordeeld wanneer er alcohol in het spel is dan wanneer dit niet het geval is (Grubb & Turner, 2012; Starfelt et al., 2015). Dit zou kunnen komen door het feit dat alcohol een factor is binnen het eerdergenoemde victim precipitation model.

Alcohol expectancies

De grootte van de rol van kennis over de betrokkenheid van alcohol bij grensoverschrijdend gedrag hangt af van de beoordelingscriteria van de beoordelaar. Deze overtuigingen en verwachtingspatronen van alcohol staan bekend als *alcohol expectancies* (AE) en worden gevormd door social learning en directe eigen ervaringen (Goldman et al., 1999). Overtuigingen omtrent

seksuele aspecten door toedoen van alcohol heten *sexual related alcohol expectancies* en dit is een belangrijk aspect in de percepties en beoordeling van seksueel geweld (Norris et al., 2002). Dit gaat niet enkel over seksueel gedrag, maar ook sociale veranderingen en veranderingen in arousal.

Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld overtuigingen dat mensen door alcohol intensere gevoelens ervaren, assertiever worden op seksueel vlak en zich vrijer voelen om te doen waar ze zin in hebben.

Doordat mensen onderhevig kunnen zijn aan *confirmation bias*, wat inhoudt dat mensen bevindingen eerder voor waar aannemen als ze in lijn zijn met hun eigen overtuigingen (Hergovich et al., 2010), zijn mogelijk onterecht gevormde alcohol expectancies lastig te doorbreken. Verwachtingen van iemand omtrent alcoholgebruik beïnvloeden ook zijn/haar drinkgedrag, wat gelinkt kan worden aan cognities aangaande seksueel geweld (Cooper et al., 1995).

Onderzoeksvraag en verwachtingen

Informatie uit bovenstaande literatuur heeft geleid tot de vorming van de onderzoeksvraag wat het effect is van alcohol expectancies op de mate van victim blaming bij seksueel grensoverschrijdend gedrag. **Hypothese 1:** respondenten met een hoge score op AE zullen het seksueel grensoverschrijdende voorval in zowel de situatie waarin gematigd gedronken is als de situatie waarin er veel alcohol in het spel is in hogere mate toeschrijven aan het slachtoffer dan respondenten met een lage AE-score, wat inherent is aan een hogere mate van victim blaming. **Hypothese 2:** respondenten met een hoge score op AE zullen een groter verschil in de mate van victim blaming tonen tussen de situaties dan respondenten met een lage score. Er wordt namelijk verwacht dat het alcoholaspect irrelevant is in het beoordelingsproces voor de groep die laag scoort op AE.

Hoewel er al het een en ander onderzocht is over de rol van alcohol expectancies op schadelijke gedragingen omtrent seksueel gedrag, zijn onderzoeken naar het effect ervan op de beoordeling van seksueel geweld schaars (Rueff, 2018). Door kennis over de processen die voorafgaan aan de vorming van een overtuiging, kan er worden ingespeeld op deze processen die negatieve attributies in de hand werken. Daarnaast kan bewustwording van de negatieve gevolgen van het uiten van deze overtuigingen het gedrag aanpassen. Het gedrag zorgt ervoor dat een slachtoffer meer wordt

erkend, wat een beschermende factor is tegen negatieve gevolgen zoals secundaire victimisatie.

Daarnaast kan kennis over factoren (zoals weinig erkenning) die het doen van een aangifte tegenhouden ervoor zorgen dat er nog eens kritisch gekeken wordt naar de procedures van aangiften, waardoor het zogeheten *dark number* rondom aangiften van seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden gereduceerd.

Methode

Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit 110 participanten die zijn geworven door middel van het rondsturen van een geanonimiseerde vragenlijst via sociale media. Om in aanmerking te komen voor deelname aan de studie moeten de deelnemers tussen de 18-28 jaar oud zijn en Nederlands spreken. Uiteindelijk zorgde dit voor een totaal van 230 deelnemers. Hiervan zijn 120 niet meegenomen in de analyse. twaalf reacties waren van onszelf om de vragenlijst te testen, 99 deelnemers hebben niet de gehele vragenlijst ingevuld, drie hebben er geen informed consent gegeven voor het verwerken van persoonsgegevens of voor medewerking aan het onderzoek en zes deelnemers afgevallen omdat zij het verkeerde antwoord hebben gegeven bij de controlevraag om te kijken of de vragenlijst serieus is ingevuld. Van de gebruikte onderzoeksgroep identificeerde 73,6% zich als vrouw en 25,5% als man en 0,9% gaf aan geen antwoord te willen geven op met welk geslacht zij zich identificeren.

Procedure

Dit onderzoek maakt deel uit van een groter onderzoek waarin de mate van erkenning bij slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt besproken. Het design van dit onderzoek is een online experimentele vignetstudie waarbij 5 verschillende experimentele condities zijn gebruikt. Ook zijn er zelfrapportage vragenlijsten afgenomen die betrekking hadden op erkenning, alcoholverwachting, geloof in een rechtvaardige wereld en empathie. Dit onderzoek maakt gebruik van alle vignetten. Het onderzoek is goedgekeurd door de ethische commissie van Psychologie (PSY-2223-S-0404).

Voor dit onderzoek is aan deelnemers gevraagd een online vragenlijst in te vullen via Qualtrics. Allereerst zijn de deelnemers voorzien van informatie over het onderzoek en dienden ze een

informed consent te tekenen. Daarna werd er gevraagd naar het geslacht van de deelnemer en werd gevraagd of zij tussen 18 en 28 jaar waren. Na het beantwoorden van deze demografische kenmerken, kregen de respondenten, na een korte inleiding, een vignet met een casus. De casus omschreef een fictief voorval met betrekking tot aanranding. Er is gebruik gemaakt van 5 verschillende vignetten. Hierbij is één van deze scenario's zoveel mogelijk geconstrueerd als 'ideaal', met een vrouwelijk slachtoffer dat gematigd alcohol heeft genuttigd, en een mannelijke (onbekende) dader. De inhoud van de overige vignetten varieert op geslacht van het slachtoffer (man/vrouw), alcoholgebruik van het slachtoffer (veel/weinig), relatie met de dader (bekende/onbekende) en informatie over de dader (wel/geen). Elke respondent werd willekeurig in één van de vijf vignetten ingedeeld. Vervolgens werden hen gevraagd hun mening te geven over de mate van erkenning, empathie, het geloof in een rechtvaardige wereld en alcohol verwachtingen.

In dit onderzoek is er gekeken naar het verband tussen de mate van alcoholverwachtingen en het effect hiervan op ofwel de 'matig alcohol' casus zonder manipulaties of de 'veel alcohol' casus waarin er meer alcohol in het spel is bij het slachtoffer.

Deelnemers ontvingen geen vergoeding voor hun deelname aan het onderzoek. Wel kregen zij de mogelijkheid om vragen te stellen of opmerkingen te maken na het invullen van de vragenlijst. De deelname aan de studie was geheel vrijwillig en de deelnemers hadden op elk moment de mogelijkheid om zich terug te trekken zonder verdere gevolgen.

Materiaal

Vignetten

Om de invloed van context op sociale erkenning te onderzoeken is er gebruik gemaakt van vijf verschillende vignetten, waarvan de manipulaties hierboven zijn toegelicht. In dit onderzoek staat de mate van alcohol centraal in de manipulatie op het oorspronkelijke vignet. Hieronder staan respectievelijk het oorspronkelijke 'matig alcohol' vignet, waarin geen manipulatie plaatsvindt, en het 'veel alcohol' vignet waarin sprake is van een hogere mate van alcoholgebruik bij het slachtoffer. Bij laatgenoemde zullen de aanpassing cursief zijn weergegeven om de verschillen ten opzichte van het oorspronkelijke vignet te zien.

‘Matig alcohol’ vignet: “In 2022 zijn er meer meldingen gedaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de politie dan voorgaande jaren (bron: CBS). Hiervan vond een groot deel ook plaats tijdens het uitgaansleven. Dat is een studente, die hieronder haar verhaal doet, ook overkomen. Een week na het voorval doet ze aangifte bij de politie. In de aangifte vermeldt zij het volgende:

“Na een geslaagd verjaardagsfeest, waar we een paar drankjes hebben gedaan, besloten we nog even de stad in te gaan. In de club leerde ik een jongen kennen waar ik ook een tijdje mee heb gedanst. Op een gegeven moment vroeg hij of ik mee ging naar buiten. Ik ging met hem mee en om de hoek hebben we in een steegje even gepraat. Na een tijdje hebben we gezoend. Hier voelde ik me nog wel fijn bij, maar hij probeerde al snel verder te gaan en ging over mijn broek met zijn hand richting mijn kruis. Ik heb zijn hand een paar keer weggeduwd, maar hij bleef doorgaan tot hij met zijn hand bij mijn kruis zat. Toen hij daarna nog steeds niet stopte, gaf ik hem een harde duw en ben ik weggelopen. Ik voelde mijn hart in mijn keel kloppen en deelde wat er gebeurd was met mijn vriendinnen.”

‘Veel alcohol’ vignet: “In 2022 zijn er meer meldingen gedaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de politie dan voorgaande jaren (bron: CBS). Hiervan vond een groot deel ook plaats tijdens het uitgaansleven. Dat is een studente, die hieronder haar verhaal doet, ook overkomen. Een week na het voorval doet ze aangifte bij de politie. In de aangifte vermeldt zij het volgende:

*“Na een geslaagd verjaardagsfeest, waar we **aardig wat** drankjes hebben gedaan, besloten we nog even de stad in te gaan. In de club leerde ik een jongen kennen waar ik ook een tijdje mee heb gedanst **en wat mixdrankjes mee heb gedronken**. Op een gegeven moment vroeg hij of ik mee ging naar buiten. **Ik weet nog dat ik aardig dronken was op dit punt. We strompelden naar buiten** en om de hoek hebben we in een steegje even gepraat. Na een tijdje hebben we gezoend. Hier voelde ik me nog wel fijn bij, maar hij probeerde al snel verder te gaan en ging over mijn broek met zijn hand richting mijn kruis. Ik heb zijn hand een paar keer weggeduwd, maar hij bleef doorgaan tot hij met zijn hand*

bij mijn kruis zat. Toen hij daarna nog steeds niet stopte, gaf ik hem een harde duw en ben ik weggelopen. Ik voelde mijn hart in mijn keel kloppen en deelde wat er gebeurd was met mijn vriendinnen.”

Erkenning van het slachtoffer

Voor het meten van erkenning is gebruikgemaakt van een zelf geconstrueerde schaal waarin de deelnemers werd gevraagd naar hun mening over het beschreven scenario in de casus. Vijf gebruikte vragen zijn afgeleid van de “Social Acknowledgement Scale”, versie 31.01.11 (Maercker & Müller, 2004). Een voorbeelditem is: ‘Ik voel mee met het slachtoffer’. Daarnaast zijn er drie items van de “Questions Assessing Blame and Responsibility Scale” (Brems & Wagner, 1994) toegevoegd. Deze gaan over de mate waarin iemand erkenning krijgt als slachtoffer die van toegevoegde waarde zijn voor het meten van sociale erkenning. Een voorbeelditem is: ‘Ik vind de reactie op de gebeurtenis overdreven’. Tot slot is er een zelf bedachte vraag (Ik kan me voorstellen dat het voor mensen onprettig is om hier met het slachtoffer over te praten) toegevoegd omdat deze een goede aanvulling leek op de vragenlijst. Bij de statistische analyse bleek dit item een negatieve item-totaalcorrelatie te hebben (gecorrigeerde item-totaal correlatie=-.166). Naderhand lijkt de meest logische verklaring voor deze gewaarwording dat het gemak om er met een slachtoffer over in gesprek te gaan niet in verband hoeft te staan met de mate van erkenning. Dit item is niet opgenomen in de totaalscore voor erkenning. Bij alle items konden deelnemers antwoorden middels een 7-punts Likertschaal (1=helemaal mee oneens, 7=helemaal mee eens) om te uiten in hoeverre zij het eens zijn met de stelling.

De interne consistentie van de resulterende schaal voor het meten van erkenning voor slachtoffers, bestaande uit acht items, heeft een goede betrouwbaarheid met Cronbach's $\alpha=.841$. Ondanks het feit dat de inhoudelijke nadruk van de items in sommige gevallen verschillen, wordt de samengevoegde erkenningscore als equivalent gezien met de score op victim blaming. Hierbij geldt dat een hogere erkenningscore overeenkomt een lagere score op victim blaming.

Alcohol Expectancies

Voor het meten van alcohol expectancies is gebruikgemaakt van de “Alcohol Expectancy Questionnaire Revised” en de “Adolescent Alcohol Expectancy Questionnaire Revised” (Brown, Christiansen & Goldman, 1987). Deze schalen meten de verwachtingen van mensen over verscheidene

onderwerpen wanneer er alcohol in het spel is. Uit deze twee vragenlijsten zijn items uit diverse subschalen die relevant zijn voor de casus van dit onderzoek naar het Nederlands vertaald en samengevoegd. De respondenten konden antwoorden aan de hand van een 5-punts Likert schaal, waarbij 1: sterk mee oneens, 2; gedeeltelijk oneens, 3; neutraal, 4; gedeeltelijk eens, 5; sterk mee eens. De schaal, bestaande uit acht items, is tot stand gekomen door de gehele questionnaires te lezen en op basis van *face validity* en *common sense* te kijken welke items het meest relevant lijken voor de betreffende casus. De acht gekozen items die ogenschijnlijk goed passen bij de casus zijn de volgende; “1: Na een paar drankjes ben ik meer open op seksueel gebied.”, “2: Als ik drink voel ik me vrijer om mezelf te zijn en om alles te doen wat ik wil”, “3: Alcohol zorgt ervoor dat ik assertiever ben”, “4: Na een paar drankjes maak ik me minder zorgen om wat anderen over me denken”, “5: Na een paar drankjes voel ik me minder geremd op seksueel gebied”, “6: Als ik drink zie ik mezelf niet als totaal verantwoordelijk voor mijn gedrag”, “7: Ik raak meer opgewekt als ik alcohol drink”, “8: Gevoelens worden intenser als ik alcohol drink”. Na het bekijken van de item statistieken werd duidelijk dat item 6 significant weinig bijdraagt (gecorrigeerde item-totaal correlatie=.070). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het verantwoordelijkheidsgevoel voor hetgeen wat je doet wellicht niet verandert door alcohol. Het gedrag zelf, dat in de andere items naar voren komt, verandert waarschijnlijk wel, maar het verantwoordelijkheidsgevoel over dit gedrag misschien niet. Dit item wordt verwijderd en de samenhang van de uit zeven overgebleven items bestaande schaal is goed met Cronbach's $\alpha=.866$.

Analyse

Alle statistische analyses zijn uitgevoerd met behulp van het programma SPSS (versie 26).

Hieronder volgen de individuele analyses.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

In totaal bevat de onderzoeksgroep 50 respondenten, waarvan 11 mannen en 39 vrouwen. Van de 50 respondenten zitten er 27 in het ‘matig alcohol’ vignet. Deze groep is onderverdeeld in 2 mannen en 25 vrouwen. In deze groep werd gemiddeld $M=5.98$ ($SD=0.730$) gescoord op erkenning en $M=3.57$ ($SD=0.825$) op alcohol expectancies. Het aangepaste ‘veel alcohol’ vignet bevat 23 respondenten, onderverdeeld in 9 mannen en 14 vrouwen. Deze groep scoorde gemiddeld $M=5.97$ ($SD=0.892$) op erkenning en $M=3.76$ ($SD=0.849$) op alcohol expectancies.

Assumpties

Allereerst wordt de normaliteitsassumptie, die aangeeft of de variabele normaal verdeeld is binnen elke groep, gecheckt door middel van het bekijken van de qq-plots van erkenning en alcohol expectancies. In appendix A en B is te zien dat beide plots voldoende in lijn liggen met een normaalverdeling. Daarnaast geven skewness en kurtosis een indicatie wat betreft de normaliteit. Erkenning heeft een skewnesswaarde (statistic=-1.569, $SD=0.337$) en een kurtosiswaarde (statistic=4.218, $SD=0.662$). De skewness-waarde betekent dat de verdeling enigszins linksscheef is en de kurtosis-waarde geeft aan dat de verdeling uitgesproken pieken en bredere staarten zal hebben ten opzichte van een normaalverdeling. Alcohol expectancies heeft een skewnesswaarde (statistic=-.875, $SD=0.337$) en een kurtosiswaarde (statistic=.548, $SD=0.662$). De skewnesswaarde betekent wederom dat de verdeling enigszins linksscheef is, maar de kurtosis-waarde laat zien dat het vrijwel normaal verdeeld is. Er kan geconcludeerd worden dat alcohol expectancies bij benadering relatief normaal verdeeld is, maar dat erkenning grotere afwijkingen heeft die het bestuderen waard zijn bij de interpretatie van de data.

De tweede assumptie waarvoor gecontroleerd moet worden is homoscedasticiteit. Dit is bekeken aan de hand van een scatterplot van gestandaardiseerde residuen met alcohol expectancies op de x-as en erkenning op de y-as. In appendix C is te zien dat de plot niet gelijk verdeeld is. Er zijn vrijwel alleen hoge scores op erkenning, waardoor de delen met een lage erkenningscore significant lager zijn dan de rest van de plot. Op basis van de scatterplot kan er geconcludeerd worden dat er niet

aan de assumptie van homoscedasticiteit is voldaan. Dit houdt in dat de variantie niet gelijk verdeeld is tussen de groepen.

Effect van vignet op erkenningscore

Parametrische test

Om te toetsen of het verkregen vignet invloed heeft op de erkenningscore is de totale groep van 50 respondenten verdeeld op basis van het vignet (matig versus veel alcohol). De vraag of er een hoofdeffect is van het vignet op de erkenningscore werd getoetst met een univariate Analysis of Variance (ANOVA) met erkenning als afhankelijke variabele en het vignet (matig versus veel alcohol) als tussen groepsfactor. Het gevonden hoofdeffect was niet significant ($F(1,49)=.004, p=.951$). Dit houdt in dat er geen significante verschillen zijn in de erkenningscore op basis van het verschil tussen een slachtoffer dat gematigd ofwel veel alcohol heeft gedronken.

Non-parametrische test

Gezien er niet aan de assumpties is voldaan om een parametrische test uit te voeren, is het hoofdeffect van het vignet op de erkenningscore ook getest aan de hand van de Mann-Whitney *U*-test. De *U*-waarde van 304 geeft rangordeverhoudingen weer tussen de beide vignetten. Deze hoge waarde impliceert dat de erkenningscore in de ene groep niet erg verschilt ten opzichte van de andere ($z=-.127, p=.899$). Dit suggereert dat er geen significant verschil is gevonden in de erkenningscores op basis van het verschil tussen een slachtoffer dat gematigd of veel alcohol heeft gedronken.

Effect van alcohol expectancies op erkenningscore

Parametrische test

Om te kijken of er een hoofdeffect is tussen alcohol expectancies en de erkenningscores zijn er van de 50 respondenten twee groepen gemaakt op basis van hun score op alcohol expectancies. Hierbij is gebruik gemaakt van de mediaan van de gehele groep als onderscheid tussen een lage en een hoge AE-score (3.86). Dit heeft ertoe geleid dat 28 respondenten horen bij de groep met een lage score op alcohol expectancies en 22 bij de groep met een hoge score. De univariate Analysis of Variance

(ANOVA) heeft uitgewezen dat er geen hoofdeffect is van alcohol expectancies op de erkenningscore ($F(1,49)=.001, p=.979$). Dit houdt in dat er geen significante verschillen zijn in de erkenningscore op basis van het feit dat iemand hoog of laag scoort op alcohol expectancies. Deze bevinding onderschrijft de eerste hypothese dat respondenten met een hoge score op alcohol expectancies het seksueel grensoverschrijdende voorval in beide vignetten in hogere mate zullen toeschrijven aan het slachtoffer niet.

Non-parametrische test

Omdat er niet aan de assumpties is voldaan om een parametrische test uit te voeren, is er om het hoofdeffect van het alcohol expectancies op de erkenningscore ook gebruik gemaakt van de Mann-Whitney *U*-test. De deelnemers zijn door de cutoff-score van de mediaan verdeeld in 2 groepen. Dit heeft ertoe geleid dat 28 respondenten vallen onder een lage score op alcohol expectancies ($<3,86$) en 22 onder een hoge score ($>3,86$). De *U*-waarde van 305 geeft rangordeverhoudingen weer tussen de beide groepen. Deze hoge waarde impliceert dat de erkenningscore in de ene groep niet erg verschilt ten opzichte van de andere ($z=-.059, p=.953$). Dit suggereert dat er geen significante verschillen zijn in de erkenningscores tussen mensen met lage en hoge alcoholverwachtingen.

Modererende rol alcohol expectancies

De tweede hypothese is dat respondenten met een hoge score op alcohol expectancies een groter verschil in de mate van victim blaming zullen tonen tussen de vignetten, gezien het feit dat er verwacht wordt dat de informatie over de grotere hoeveelheid alcoholgebruik een groter effect zal hebben op de erkenningscore dan bij respondenten met een lage score op alcohol expectancies. Wat wel opvalt is dat de standaarddeviatie van de erkenningscore bij de groep die het aangepaste vignet kreeg en hoog scoorde op alcohol expectancies groter is dan bij de andere groepen ($SD=1.25$). Dit zou erop kunnen wijzen dat de erkenningscores meer worden beïnvloed door kennis over veel alcoholgebruik bij het slachtoffer, mits de respondent hoog scoort op alcohol expectancies en dus vatbaar is voor deze informatie.

Op basis van onderstaande 2 x 2 tabel kan geconcludeerd worden dat respondenten met een hoge score op alcohol expectancies geen groter verschil tonen in de mate van victim blaming tussen de vignetten. De gewogen gemiddelden van de twee groepen met hoge expectancies zijn nagenoeg gelijk die van de twee groepen met een lage score, namelijk ongeveer 6.

Tabel met statistieken van AE- en erkenningsscores voor beide vignetten (matig versus veel alcohol) met onderscheid tussen hoge en lage AE-groepen

	Lage alcohol expectancies	Hoge alcohol expectancies
‘Matig alcohol’ vignet	N=15	N=12
Erkenning	M=6.00, SD=0.77	M=5.96, SD=0.71
Alcohol expectancies	M=3.03, SD=0.68	M=4,25, SD=0.34
‘Veel alcohol’ vignet	N=13	N=10
Erkenning	M=5.95, SD=0.53	M=5.99, SD=1.25
Alcohol expectancies	M=3.24, SD=0.76	M=4.44, SD=0.31

Om te kijken of er sprake is van een interactie-effect tussen alcohol expectancies en het vignet op de erkenningsscore is er een 2 x 2 ANOVA uitgevoerd. Hierin zijn de 4 bovenstaande combinaties met het vignet (matig versus veel alcohol) en alcohol expectancies (laag versus hoog) meegenomen. Uit de resultaten kan worden opgemaakt dat er geen statistisch significant interactie-effect is tussen beide afhankelijke variabelen op de onafhankelijke variabele erkenning ($F(1,49)=.369, p=.547, \text{Partial Eta Squared}=.008$).

Discussie

Seksueel grensoverschrijdend gedrag kent helaas een hoge prevalentie (Akkermans et al., 2022). Nadat een slachtoffer dit heeft meegemaakt is er een grote behoefte vanuit het slachtoffer voor erkenning (Bosma, 2020). Er is een breed scala aan factoren dat de vervulling van deze behoefte in de weg kan zitten. Een voorbeeld hiervan is het feit dat alcoholgebruik bij een slachtoffer negatieve effecten kan hebben op attributies van anderen aangaande het slachtoffer (Rueff, 2018). Deze overtuigingen omtrent alcoholgebruik staan bekend als alcohol expectancies. Deze kunnen ervoor zorgen dat een slachtoffer zich onvoldoende begrepen voelt, wat op zijn beurt weer negatieve consequenties heeft, zoals bijvoorbeeld het niet doen van aangifte (Elbers & Beck, 2020). De negatieve gevolgen van een gebrek aan erkenning en de mogelijke rol van alcohol expectancies heeft geleid tot de onderzoeksvraag wat het effect is van alcohol expectancies op de mate van victim blaming bij seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De eerste hypothese is dat respondenten met een hoge score op AE het seksueel grensoverschrijdende voorval in zowel de situatie waarin gematigd gedronken is als de situatie waarin er veel alcohol in het spel is in hogere mate zullen toeschrijven aan het slachtoffer dan respondenten met een lage AE-score, wat inherent is aan een hogere mate van victim blaming. De tweede hypothese is dat respondenten met een hoge score op AE een groter verschil in de mate van victim blaming zullen tonen tussen de situaties dan respondenten met een lage score op AE.

De resultaten in dit onderzoek hebben bovenstaande hypothesen niet onderschreven. Er zijn geen significante verschillen gevonden in de erkenningscore op basis van het verkregen vignet (matig versus veel), de score op alcohol expectancies (hoog of laag) of een interactie tussen deze twee variabelen. Deze bevindingen zijn op basis van bovenstaande literatuur, ondanks het feit dat het onderzoek hiernaar schaars is, opvallend te noemen.

Limitaties en verbeteringen voor toekomstig onderzoek

Een limitatie aan dit onderzoek is de relatief kleine groepsgrootte. Doordat er binnen dit onderzoek is gewerkt met meerdere manipulaties, waarvan meerdere niet relevant zijn voor dit

onderzoek, kon een groot deel van de data niet worden gebruikt.. Dit heeft ertoe heeft geleid dat de onderzoeksgroep bestaat uit 50 deelnemers, onderverdeeld onder 27 met het ‘matig alcohol’ vignet en 23 met het ‘veel alcohol’ vignet. Dit maakt het lastiger om generaliserende uitspraken te doen over de bevindingen.

De beperkte groepsgrootte heeft er ook toe geleid dat de ‘cutoff-score’ om onderscheid te maken tussen hoge en lage alcohol expectancies een zeer kleine marge heeft. De afgeronde mediaan heeft de groepen verdeeld, maar de AE-scores verschilden in feite nauwelijks. Dit maakt het moeilijk om gegronde uitspraken te doen over verschillen tussen de groepen.

Een andere beperking is het feit dat de data scheef verdeeld was. Met name de geschonden assumptie van homoscedasticiteit is een aandachtspunt. Het is te zien dat de erkenningsscore bij vrijwel iedereen hoog is. Dit maakt het lastig om onderscheid te maken tussen de verschillen die er te observeren zijn. Mogelijk is het grensoverschrijdende gedrag in de casus dermate heftig dat iedereen veel erkenning voor het slachtoffer heeft, waardoor de manipulatie in het aangepaste vignet en de verschillen in alcohol expectancies weinig effect hebben gehad op de erkenningsscore. Voor vervolgonderzoek zou het goed zijn om vooraf te peilen of de beschrijving van het scenario genoeg varieert om verschillen te kunnen vinden in de mate van erkenning.

Daarnaast zou het een verbetering van dit onderzoek zijn om in de toekomst het keuzeprocess van items uit de “Alcohol Expectancy Questionnaire Revised” en de “Adolescent Alcohol Expectancy Questionnaire Revised” (Brown, Christiansen & Goldman, 1987) te laten uitvoeren door meerdere personen. Nu is dit gebeurd door de onderzoeker zelf en zijn de door hem gekozen items enkel vertaald in het Nederlands door twee externen. Ondanks het feit dat de interne consistentie van de items goed was, zou het goed zijn om de gehele vragenlijst door anderen te laten bekijken om te zien of er mogelijk andere items hadden gepast.

Tot slot is een aandachtspunt het feit dat in dit onderzoek een lage erkenningsscore als equivalent wordt gezien aan een hoge victim blame-score. Door de onderzoeksopbouw zijn er compromissen gesloten wat betreft de gebruikte schalen voor de door alle onderzoekers gebruikte

variabele 'erkenning', maar het is discutabel of dit de meest ideale operationalisatie is voor victim blaming. Het zou wenselijk zijn om bij vervolgstudies een uitgebreidere vragenlijst te hebben waarin er ook duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen erkenning en victim blaming om zo genuanceerdere uitspraken te kunnen doen over de resultaten.

Theoretische en praktische implicaties

Zoals eerder benoemd is er meer onderzoek gedaan naar alcoholgebruik gecombineerd met gedrag gerelateerd aan seksueel grensoverschrijdend gedrag, dan naar de rol van kennis over alcoholgebruik door het slachtoffer op de mate van victim blaming. Bevindingen in dit onderzoek komen niet overeen met soortgelijk onderzoek naar victim blaming gecombineerd met alcohol expectancies (Rueff, 2018). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in dat onderzoek gebruik is gemaakt van de gehele vragenlijst, waardoor alcohol expectancies veel uitgebreider in kaart zijn gebracht en er nauwkeuriger onderscheid te maken is tussen lage en hoge scores. Ondanks het feit dat de bevindingen in dit onderzoek iets anders laten zien dan gerelateerde literatuur en eerder onderzoek, bevat dit onderzoek, mede door schaarste aan onderzoeken hierover, belangrijke theoretische implicaties. De grotere variatie in erkenningscores bij de groep met hoge alcohol expectancies met het 'veel alcohol' vignet nodigt uit om dit nader uit te zoeken.

Wat betreft praktische relevantie kan er gesteld worden dat, ondanks dat de data geen significante verschillen tonen in erkenningscores tussen de verschillende groepen, de beoordelingsprocessen aangaande seksueel grensoverschrijdend gedrag zeer van belang zijn. Bij uitstek voor studenten is het ontzettend belangrijk om zich bewust te zijn van de negatieve gevolgen van het tonen van negatieve attributies richting slachtoffers. Gezien het feit dat studenten veel in situaties belanden waarin seksueel gedrag gecombineerd met alcoholgebruik saillant is, is het belangrijk dat deze groep alert is op alle mechanismen omtrent hun eigen gedrag jegens anderen, maar ook op het beoordelingsproces en de gevolgen van het uiten van negatieve attributies aangaande slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast kunnen kennis over gedragingen van mensen in situaties waarin alcohol gebruikt wordt en bewustwording van verwachtingspatronen

rondom alcoholgebruik in combinatie met seksueel gedrag ertoe leiden dat er binnen de uitgaanscultuur paal en perk wordt gesteld aan seksueel grensoverschrijdende situaties.

Conclusie

Alle literatuur die in dit onderzoek aan bod is gekomen laat zien dat erkenning voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend belang van groot belang is. Het is daarom belangrijk om factoren die de erkenning voor slachtoffers verlagen, bloot te stellen en in kaart te brengen hoe dit zoveel mogelijk kan worden beperkt. Het zogeheten *victim precipitation model* (North & Smith, 2018) laat zien dat er vele factoren zijn die invloed kunnen hebben op het beoordelingsproces die nadelig zijn voor het slachtoffer. Hier zijn alcohol expectancies een voorbeeld van, en ondanks het feit dat de invloed hiervan op de erkenningscore in dit onderzoek niet significant is, is het meer dan de moeite waard om meer en grootschaligere onderzoeken naar dit fenomeen te doen.

Referenties

- Akkermans, A.J. (2016). Herstelgerichte dienstverlening bij letselschade. *Bijeenkomst van de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen*.
- Akkermans, M., Derksen, E., Kloosterman, R. (2022). Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Overschrijdend Gedrag 2022 (PHGSG). *Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum en Centraal Bureau voor de Statistiek*.
- Alves, H., & Correia, I. (2013). Perceptions of the self and most people's reactions towards innocent and non innocent victims. *The Spanish Journal of Psychology*, 16. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1017/sjp.2013.78>
- Baayen, H. & Franssen, C. (2018). Rapport seksueel misbruik in de tantra-sector. *Verslag van het Meldpunt Tantra Misbruik*. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/05/25/tk-rapport-seksueelmisbruik-in-de-tantra-sector>
- Bosma, A.K., (2020). Over herkennen en erkennen. *Slachtofferhulp Nederland*. Geraadpleegd op 11 april 2023, <https://www.slachtofferhulp.nl/globalassets/media/200222-herkenning-en-erkenning-slachtoffers>
- Brems, C., & Wagner, P. (1994). Blame of victim and perpetrator in rape versus theft. *The Journal of Social Psychology*, 134(3), 363–74.
- Brown, M., Burnett, L., & Boykin, K. (2022). Was she wearing red? The function of victim-blaming in women's intrasexual competition. *Scandinavian Journal of Psychology*. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/sjop.12870>
- Brown, S.A., Christiansen, B.A., & Goldman, M.S. (1987). The alcohol expectancy questionnaire: An instrument for the assessment of adolescent and adult alcohol expectancies. *Journal of Studies on Alcohol*, 48 (5), 483-491. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.15288/jsa.1987.48.483>
- Christie, N. (1986). 'The ideal victim', In E.A. Fattah (red.): *From Crime Policy to Victim Policy*, 17-30.

- Cooper, M. L., Frone, M. R., Russell, M., & Mudar, P. (1995). Drinking to regulate positive and negative emotions: A motivational model of alcohol use. *Journal of Personality and Social Psychology*, *69*, 990-1005.
- Daly, K., & Bouhours, B. (2010). Rape and attrition in the legal process: A comparative analysis of five countries. *Crime and justice*, *39*(1), 565-650.
- De Graaf, H., & Wijsen, C. (2017). *Seksuele gezondheid in Nederland 2017*. Uitgeverij Eburon.
<https://rutgers.nl/wp-content/uploads/2021/03/Seksuele-Gezondheid-in-Nederland-2017.pdf>
- Elbers, N., & Becx, I. (2020). Secundaire victimisatie als probleem. *Herstelrecht als oplossing? Een onderzoek naar de reikwijdte van secundaire victimisatie en herstelrecht in het straf-, civiel- en bestuursrecht in Nederland*. Boom juridisch.
- Goossens, F.X., et al (2013). *Het grote uitgaansonderzoek 2013*. Trimbos-instituut.
- Goldman, M.S., Darkes, J. & Del Boca, F.K. (1999). Expectancy mediation of biopsychosocial risk for alcohol use and alcoholism. In Kirsch, E.I. (Ed.), *How Expectancies Shape Experience* (pp. 233-262). American Psychological Association. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/10332-010>
- Grubb, A. R. & Turner, E. (2012). Attribution of blame in rape cases: A review of the impact of rape myth acceptance, gender role conformity and substance use on victim blaming. *Aggression and Violent Behavior*, *17*, 443-452.
- Hergovich, A., Schott, R., & Burger, C. (2010). Biased evaluation of abstracts depending on topic and conclusion: Further evidence of a confirmation bias within scientific psychology. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, *29*(3), 188–209. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s12144-010-9087-5>
- Lünnemann, K. D., Mein, A., Drost, L., & Verwijs, R. (2014). Maatregelen ter voorkoming van secundair en herhaald slachtofferschap. Geraadpleegd op 13 april 2023, https://www.wodc.nl/binaries/2318b-volledige-tekst_tcm28-72970.pdf

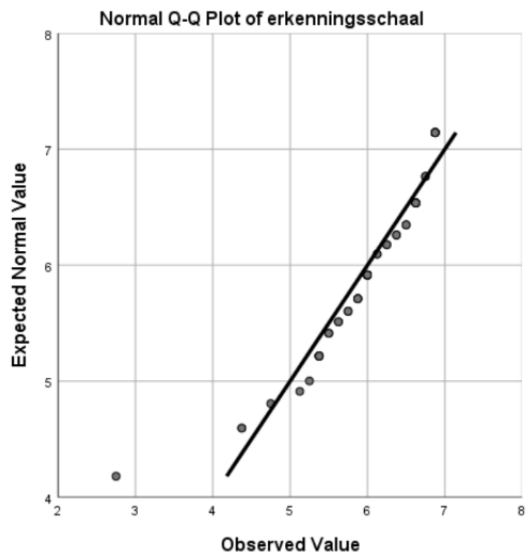
- Lamet, W., & Wittebrood, K. (2009). *Nooit meer dezelfde: gevolgen van misdrijven voor slachtoffers* (Ser. Scp-publicatie, 2009/1). SCP, Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Lewis, L., & Johnson, K. K. (1989). Effect of dress, cosmetics, sex of subject, and causal inference on attribution of victim responsibility. *Clothing & Textiles Research Journal*, 8(1), 22–27.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0887302X890080010>
- Maercker, A., & Müller, J. (2004). Social acknowledgment as a victim or survivor: A scale to measure a recovery factor of PTSD. *Journal of Traumatic Stress*, 17(4), 345–351.
<https://doi.org/10.1023/b:jots.0000038484.15488.3d>
- Malsch, M., Dijkman, N., Akkermans, A. J., & Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. (2015). *Het zichtbare slachtoffer : privacy van slachtoffers binnen het strafproces*. Boom criminologie.
- Norris, J., Davis, K. C., George, W. H., Martell, J., & Heiman, J. R. (2002). Alcohol's direct and indirect effects on men's self-reported sexual aggression likelihood. *Journal of Studies on Alcohol*, 63, 688-695.
- North, M. A., & Smith, S. (2018). Victim precipitation: Let's not silence that voice. *Industrial and Organizational Psychology: Perspectives on Science and Practice*, 11(1), 137–141. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1017/iop.2017.98>
- Openbaar Ministerie. *Wanneer is er sprake van aanranding of verkrachting (seksueel geweld)?*
Geraadpleegd op 17 maart 2023, van <https://www.om.nl/onderwerpen/zeden-en-seksueel-misbruik/vraag-en-antwoord/wanneer-is-er-sprake-van-aanranding-of-verkrachting-seksueel-geweld>
- Pumphrey-Gordon, J. E., & Gross, A. M. (2007). Alcohol consumption and females' recognition in response to date rape risk: The role of sex-related alcohol expectancies. *Journal of Family Violence*, 22, 475-485.

- Rueff, W. T., Jr. (2018). Sex-related alcohol expectancies and perceptions of sexual assault: Recognition response latency and blame attribution [ProQuest Information & Learning]. In Dissertation Abstracts International: Section B: *The Sciences and Engineering*, 79, 3–B(E).
- Rutgers. (2021, 23 september). *Vormen van seksuele grensoverschrijding*. Geraadpleegd op 25 april 2022, van <https://seksindepraktijk.nl/themas/seksueelgeweld/kennis/definitie-copy>
- Schwind, H.-D., & Zwenger, G. (1992). The dark number: Analysis of motives for non-reporting theft in three studies. *Studies on Crime & Crime Prevention*, 1(1), 115–126.
- Starfelt, L. C., Young, R. M., White, K., & Palk, G. R. M. (2015). Explicating the role of sexual coercion and vulnerability alcohol expectancies in rape attributions. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(11), 1965-1981. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0886260514549466>
- Stewart, M. W., Dobbin, S. A., & Gatowski, S. I. (1996). “Real rapes” and “real victims”: The shared reliance on common cultural definitions of rape. *Feminist Legal Studies*, 4(2), 159-177. <https://doi.org/10.1007/BF02167608>
- Van der Aa, s. & Okur, P. (2011). Slachtoffer of aangever van seksueel misbruik: Nomes est omen? *Delikt en Delinkwent*, 41(8), 909-927.
- Wijers, M., & Boer, M. d. (2010). Een keer is genoeg: *verkennend onderzoek naar secundaire victimisatie van slachtoffers als getuigen in het strafproces*. WODC.

Appendix A

Q-Q plot van de erkenningscores

erkenningsschaal

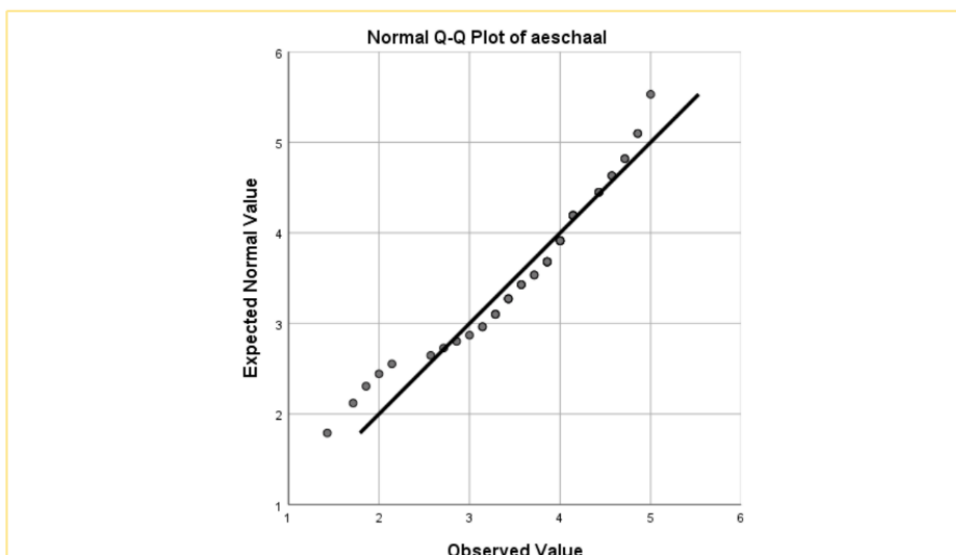

Appendix B

Q-Q plot van de AE-scores

Observed Value

aeschaal

Appendix C

Scatterplot van de combinatie van erkennings- en AE-scores

▶ Graph

